NAPREDEK

PROGRESS

Official Organ of The Slovene Progressive Benefit Society

Glasilo Slovenske Svobodomiselne Podporne Zveze

VOLUME III. Cleveland, Ohio, June 8th, 1938 NUMBER 97

Od tedna do tedna

"VAŽNE NOVICE" Z DOMAČEGA ZELNIKA

Ivan Molek, urednik "Prosvete", je zadnjič zapisal nekaj kritičnih opazk glede Louis Adamičeve knjige "My America", zdaj pa se gospodje pri "Ameriški Domovini" veselijo, da je kaj. Lahko so sicer čitali — in so brez dvoma tudi čitali — laskave pohvale za knjigo vsaj v dveh lokalnih ameriških dnevnikih, ampak to jim ni šlo čisto nič k srcu in sploh niso "vedeli", da je knjiga izšla, dokler niso čitali "Prosvete".

Nam sicer zelo ugaja, ko so dobili gospodje pri A. D. naenkrat tako silen rešpekt za Molkova mnenja in upamo, da to ni zadnjič, vendar pa moramo priznati, da smo malo razočarani nad njimi. Kajti dozdaj smo zmerom mislili, da je zanje merodajno le to, kar priznava in odobrava ameriška javnost, to se pravi, da ima njih prosluli amerikanizem vsaj 100 "prufov" če ne še malo več, zdaj pa gredo in nas tako grdo pustijo na cedilu — brezverskemu in rdečemu Molku bolj verjamejo kot pa recimo literarnnim urednikom takih časopisov in revij kot n. pr. New York Times, New York Herald Tribune, New York Post, New York World-Telegram, New Lork Sun, Saturday Review of Literature, The Nation, The New Republic, itd., katere čita na milijone Amerikancev od Atlantika do Pacifika.

Mimogrede rečeno: istim gospodom pri A. D., katerih domorodna srca so hotela kar izkrvaveti od užaljenega rodoljubja, ker napredni slovenski Clevelančani niso smatrali za potrebno, da bi uradno pozdravljali dr. Adlešiča, ker kot političen nastavljenec beograjskega režima ni resnični župan bele Ljubljane, se zdi popolnoma prav, če stresajo svojo malenkostno jezico na pisatelja, ki je več storil za dvignenje ugleda Slovencev in Jugoslovanov v Ameriki kot bi moglo storiti sto agentov beograjskega režima v prihodnjih sto letih. S tem nočemo kratiti osebnega ugleda dr. Adlešiča, ampak fakta so fakta!

PROTESTI PROTI BARBARIZMU

Zedinjene države, Velika Britanija in Francija so zadnje dni na en ali drug način ostro prostirale proti strahotnemu pobijanju civilistov v Španiji in na Kitajskem. Rebelna letala v Španiji in Japonci na Kitajskem neusmiljeno sipljejo bombe na odprta mesta; v teku minulega tedna je umrlo več tisoč ljudi, ki niso imeli z vojnimi operacijami nobene zveze. To ni več vojna, temveč izbruh sadizma, ki nima para v zgodovini.

Navzlic temu je dvomljivo, če bodo protesti velesil kaj zalegli, vendar, važni so kot oblikovalci javnega mnenja proti modernemu barbarizmu, ki se zove fašizem.

BOJNA LETALA SO POČASTILA PAPEŽA

Papež Pij XI. je te dni praznoval svoj 81. rojstni dan. Tozadevno poročilo pravi, da je nad teraso gradu Gandolfo, kjer je papežev poletni dom, ob tej priliki devet italijanskih bojnih letal napravilo "poklon" glavarju cerkve. Poročilo pravi dalje, da je papež, ki se je baš tedaj sončil na terasi, na pozdrav odgovoril s tem, da je v smeri letal zamahnil z roko . . .

NOVO ODKRITJE, KI DOKAZUJE GANGSTERSKI ZNAČAJ FAŠIZMA

Čiščenje nemškega generalnega štaba tik pred avstrijsko invazijo v novi luči

Fašizem, ki se za omamljevanje ljudskih mas tako uspešno poslužuje vsakovrstnih mističnih sredstev, katerih poglavitni namen je, uspavati razum ter zbuditi najnižje instinkte v človeški naturi, ni sam v praksi nič drugega kot popolnoma hladnokrven machiavelizem. Politična tehnika fašizma je tehnika gangsterjev. To dokazuje zgodovina fašizma v Italiji (umor Matetottija, cinično priznanje enega izmed Mussolinijevih zaupnikov, da je bil napad na Abesinijo docela umetno insceniran), dodatno evidenco, ako bi je bilo treba, pa nudi podjarmljenje Avstrije od strani nemških nacijev.

Fašistična ideologija ne pozna nobenega standarda morale ali etike. Propaganda in teror, to sta njegovi orožji in obeh se poslužuje javno in skrito, odprto in zahrbtno, kakor mu okolščine in interesi trenotno narekujejo. Nekoliko dodaten luči na gangstersko taktiko fašizma meče poročilo dunajskega časnikarja Antona Kuha, ki je zadnji trenotek ubežal nacijskemu terorju na Dunaju. Navajamo najznačilnejšin del tega poročila, ki ga je objavil newyorški "The Nation"; glasi se:

V februarju in marcu tekočega leta, v kritičnih tednih pred koncem avstrijske drame, sem potoval med Dunajem in Prago z rednostjo pullmanskega sprevodnika. Moj potni list je žigosan: 2. februarja, odhod iz Dunaja; 11. februarja, povratek; 15. februarja, odhod; 16. februarja, povratek; 20. februarja, odhod; 24. februarja, povratek; 25. februarja, odhod; 26. februarja, povratek; 28. februarja, odhod; 9. marca, povratek; 11. marca (konec Avstrije), odhod.

Skoro vsak izmed navedenih dni je zgodovinski datum. Četrtega februarja je izbruhnila revolta Reichswehra; enajstega so se vršili razgovori med Hitlerjem in Schuschniggom v Berchtesgadenu; petnajstega je v Avstriji nastopila pol-nacijska vlada; dvanajstega je Hitler imel svoj veliki govor; štiri in dvajsetega je imel govor Schuschnigg; devetega marca je naznanil plebiscit; enajstega so nemške čete prestopile avstrijsko mejo.

Čitatelj naj si ne predstavlja, da sem ob vsakem izmed teh dogodkov skočil pokonci in tekel na kolodvor. Pogosto se je dogodek odigral po mojem povratku. Soglašanje datumov kaže, da sem skoro dosledno in

(Dalje na 3. str.)

EPIZODA, KI MNOGO POVE . . .

V New Yorku so pred nekaj dnevi potegnili iz reke Hudson mladega moškega, o katerem se je dognalo, da je bil neki Nemec, ki je skočil s krova ladje in je očividno utonil, ko je skušal priplavati na suho. Omenjeni je bil v Floridi aretiran v zvezi z nekim tepežem ter obtožen dejanskega napada. Ker ni bil državljan, se je odredilo njegovo deportacijo v Nemčijo.

V žepu mladega Nemca je bilo najdeno pismo, naslovljeno na neko mladenko. Nji je pisal:

"Jemljejo me proč od tebe, proč od Amerike in edine sreče, ki sem jo kdaj poznal . . . Poslali me bodo nazaj v Nemčijo, ampak tja ne bom nikoli dospel. Nisem še izgubil upanja, da te osrečim. Uspel bom v tej deželi ali pa umrl . . . Ako bom umrl, boš čitala v časopisih. Ako ostanem živ, boš slišala od mene . . . Vem, da sem naredil napako, ampak od sedaj naprej bom drug človek, ako pridem živ iz tega . . . Tvoj Albert."

Temu je še sledil pripis: "Odrekel sem se svoji deželi, Nemčiji, za Ameriko in njeno častno zastavo, za njeno svobodo in zgodovino in za moje dekle v Mississippiju. Niso mi verjeli, kar sem jim povedal. Poslali so me nazaj k Hitlerju.'

To je en Nemec, ki je raje tvegal smrt kot pa da bi moral živeti v Hitlerjevem "paradižu". Slučaj pa vsiljuje človeku še eno misel: da biti Amerikanec, ameriški državljan v teh razburkanih in žalostnih časih in dihati svobodni ameriški zrak, je vendar neka čisto posebna dobrota.

ŠPANSKI KARLISTI

Odkar v Španiji divja civilna vojna, se večkrat omenja politično frakcijo "karlistov". Znano je, da je bila ta struja v začetku civilne vojne v veliko oporo generalu Francu, dočim se zadnji čas sliši o rastočem nezadovoljstvu v vrstah karlistov, ker vidijo, da je Franco le orodje tujih diktatur. Newyorški "Times" poroča, da je tudi nasilna aneksija Avstrije od strani Hitlerja povzročila veliko ogorčenje med karlisti, zlasti še, ko so zvedeli, da so naciji aretirali nadvojvodo Karla Ferdinanda, vnuka Don KarlosaVII., zadnjega karlističnega kralja, ki je vladal na delom Španije.

Kdo so torej karlisti? — To je politična frakcija, ki smatra potomce Karola Burbonskega za legitimne naslednike španskega prestola. Leta 1833. so karlisti, katerih poglavitna moč je bila v baskiških provincah in ki so radi svoje velike vdanosti katoliški cerkvi vživali naklonjenost papeža, vprizorili resno revolto, katera je bila zadušena šele p otreh letih, nakar so njih voditelji zbežali v Francijo. Leta 1873. je vnuk prvega pretendenta zopet dvignil upor v baskiških provincah Navarre in Biscay, toda po več vročih bitkah so bili karlisti zopet poraženi in pretendent je s svojimi vodilnimi pristaši zopet zbežal v Francijo.

V prvih mesecih civilne vojne so karlistični simpatičarji na francoski strani pomagali tihotapiti orožje in municijo za Francovo vojsko, ampak zadnji čas so s tem popolnoma prenehali, kajti simpatije karlistov do fašističnih rebelov so se čisto ohladile.

Koledar prireditev SSPZ

Sobota, 18. junija. — "Moonlight Dance" društva "Victorians", CHICAGO, ILL., na Keglovem prostoru v Willow Springs.

Nedelja, 19. junija — Piknik društva Balkan, št. 24, MILWAUKEE, WIS., za prvo obletnico Vrtca št. 33.

Nedelja, 19. junija. — Piknik društva "Združenih bratov," št. 26, CLEVELAND, OHIO, na Stuškovi farmi.

Nedelja 19. junija. — Piknik Vrtca št. 30, GIRARD, OHIO, na Pišlerjevi farmi, Mecca, O.

Sobota, 25. junija. — "Barn Dance" društva Spartans, št. 198, CLEVELAND, OHIO, na Glenridge Picnic Grounds (prej Manchutta farma) na Green Rd. Začetek ob 8:30 zvečer. Igra orkester Frankie Yankovicha.

Nedelja 10. julija — Piknik društva št. 239, NORTH BRADDOCK, PA.

Nedelja 17. julija — Piknik Vrtca št. 11 (Outlookers) COLLINWOOD-CLEVELAND, O., na Stuškovi farmi.

Pondeljek, 5. septembra (Labor Day) — Proslava 30-letnice društva št. 2, CLARIDGE, PA.

Zmage delavskega odbora pred sodnijo

Da je predsednik Roosevelt navzlic temu, da je kongres zavrgel njegov načrt za reformiranje zveznega sodišča, prav za prav izvojeval zmago, se je pokazalo zopet zadnji teden, ko je vrhovna sodnija podala dvoje odločitev, v katerih je podprla stališče vladnega odbora za delavske odnošaje. Obe odločitvi sta vitalnega pomena za uspešnost odborovega delovanja. V eni je vrhovno sodišče ukazalo okrožnemu prizivnemu sodišču v Philadelphiji, da umakne ukaz, s katerim se je skušalo zavreti odborovo postopanje proti Republic jeklarski korporaciji, v drugi pa je definitivno zavrglo priziv Remington-Rand korporacije proti že prej objavljeni odločitvi, s katero je vrhovno sodišče korporaciji ukazalo, da zopet uposli 4,000 stavkarjev, katere je izigrala na izredno okruten način.

Sodnik Black, proti kateremu je stara garda ob času njegovega imenovanja vodila silen boj, ker je pred leti pripadal klanovski organizaciji, se uveljavlja kot izredno bister in odločen sodnik in njegove odločitve, bodisi, kadar se strinja z večino ali kadar je sam, so dosledno na strani socialnega napredka. Pa tudi predsednik sodišča Hughes postaja čedalje bolj agresiven. Reforma, katero je zahteval Roosevelt je postavila vrhovno sodnijo pod žarko luč javnega mnenja in dobre posledice tega se vidijo v dobrih odločitvah, ki sledijo od tedaj.

Spričo te nove tendence postane umljivo, ako tak zakrknjen individualist kot je Tom Girdlar, predsednik Republic Steel Co., v govoru pred graduanti visoke šole v Clevelandu izjavi, da "bodisi, da nam je prav ali ne, moč zvezne vlade, posegati v poslovanje industrije in jo regulirati na načine, o katerih se nam pred par leti niti sanjalo ni, je sedaj trdno ustanovljena z zakoni in odločitvami najvišjega sodišča Zedinjenih držav." Vredno je pripomniti, da je Girdler tako govoril pet dni po porazu Republic korporacije pred najvišjim sodiščem.

Zakaj se Hitler obotavlja glede Češke

Poleg odločnosti Čehov, ki so na izzivanje Berlina odgovorili z mobilizacijo svoje armade, obstoji še en vzrok, zakaj Hitler vsaj za enkrat najbrže ni nič kaj navdušen za invazijo Češkoslovaške republike. Kot poroča znani centralno-evropski korepondent za angleške in ameriške liste M. W. Fodor, ki se sedaj mudi v Ameriki, se je tekom invazije Avstrije pokazalo, da poseda nemški vojni aparat nevarne defekte, ki so posledica gospodarske avtarkije, to je, da Nemčija namesto sirovin, katere bi morala uvažati, pa jih radi slabe valute ne more, rabi vsakovrstne sintetične nadomestke.

Zaradi slabe pnevmatike (gumijskih obročev) in slabih lubrikacijskih pripomočkov, nemški težki topovi in tanki niso mogli doseči Dunaja, in celo lahkejši tanki in motorna vozila so na poti proti Dunaju obtičala na cestah. Naciji to dobro vedo in najbrže ne bodo riskirali ponovitve avstrijskih izkušenj v Češkoslovaški. Oborožena invazija je torej malo možna, pravi Fodor, navzlic številčni superiornosti nemških sil. Ko so nemške čete dospele na Dunaj, bi bile mogle nadaljevati s pohodom proti Bratislavi ter s sodelovanjem nemške armade v Šleziji kot klešče pretrgati deželo na dvoje. Ampak zgodilo se ni nič takega. Nasprotno, general Goering je hitel zagotavljati češkoslovaškega poslanika v Berlinu, da Nemčija ne goji nikakir napadalnih namenov proti Češki in enaka zagotovila se je dalo Angliji.

Omenjeni časnikar je prepričan, da bi bila Češka v slučaju vojne brez dvoma sposobna držati sovražnika na meji skozi tri tedne, po umiku na drugo obrambno črto na Moravskem pa bi bila v stanu zadržati Nemce vsaj tri mesece. V tem času pa bi celo najbolj strahopetna francoska vlada pod pritiskom javnega mnenja morala priti Čehom na pomoč, in v tem slučaju bi se Franciji pridružila tudi Sovjetska unija.

WINDSORJEVA OBLETNICA

Časopisi so te dni na kratko zabeležili, da je preteklo eno leto, odkar se je bivši angleški kralj Edward, sedaj vojvoda Windsordski, oženil z dvakrat razporočeno Amerikanko Mrs. Simpson. Odkar se je izjalovil njegov načrt za obisk Zedinjenih držav, kjer je baje nameraval proučevati položaj delavskih slojev, so listi nehali pisati o njem kot bi odrezal. Dvojica biva v Franciji in se je baš te dni preselila iz Pariza v neki gradič na francoski rivijeri, katerega je najela za tri leta.

Ali v Španiji prihaja do odločitve?

Zadnji dogodki ustvarjajo vtis, da se fašizmu v Španiji majajo tla pod nogami

Zadnji dnevi so polni pomembnih dogodkov za položaj v Španiji in izključeno ni, da pride prej do odločitve kot pa se je še pred kratkim zdelo mogoče, in to do odločitve, ki bo v bistvu poraz za sile fašizma in zmaga za svobodo in demokracijo. Situacija je sicer še vedno vse prej kot jasna in vsekakor je še prezgodaj veselje, toda gode se stvari, ki so gotovo ovrgle zadnji čas že skoro splošno sprejeti vtis, da spričo Chamberlainove "realistične politike" za špansko demokracijo ni nobene rešitve več.

Prva in najvažnejši tak dogodek je vest, da je Sovjetska unija očividno uspela v svojem prizadevanju, da se civilno vojno v Španiji takorekoč vrne Špancem. Z drugimi besedami, da politika nevmešavanja, ki je doslej služila le kot maska za neomejeno pomoč generalu Francu od strani Italije in Nemčije, z orožjem, vojnim materijalom in moštvom, postane resnična. Rusija je izjavila, da je pripravljena pristati na program nevmešavanja, ako se vse tuje vojaštvo umakne iz Španije in brez odlašanja upostavi blokado, ki bo skrbela, da nobena stran ne bo dobila nobene nadaljnje pomoči od zunaj. Ako se ta program izvede, ni nobenega dvoma, da bo moč fašizma v Španiji preko noči spuhtela in da se bo v deželo kmolu naselil mir. Da bi se bistroumni Litvinov, ki ima dovolj skušenj z angleško diplomacijo, pustil od Chamberlaina speljati na led in da bi sankcijoniral kak program nevmešavanja, razen če bi pomenil to, kar besede pomenijo, si skoro ne moremo misliti. Še manj pa, da bi Sovjetska unija premišljeno dala pečat odobritve farsi, ki je doslej maškeradirala kot nevmešavanje.

Druga okolnost, nič manj važna od prve, so vesti o rastoči napetosti in sovražnosti med španskimi oficirji, takozvanimi falagisti v Francovi armadi in italijanskimi in nemškimi častniki. Neko poročilo iz rebelnih virov javlja, da je zadnje dni v Malagi in Zaragozi prišlo do resnih tepežev med španskimi in italijanskimi častniki in da so padali tudi streli. Značilno je, da je do tega prišlo na dan, ki je bil določen za proslavitev "špansko-italijanske solidarnosti". Španski častniki ne morejo več trpeti oblastnega obnašanja italijanskih kolegov in poudarja se tudi, da med rebelnimi častniki španske narodnosti bolj in bolj raste strah, da Italijani in Nemci hočejo ostati gospodarji v deželi tudi potem, ko bi se civilna vojna končala. Zadnje vesti celo javljajo, da se bolj in bolj množijo znamenja, da Franco hitro izgublja kontrolo nad položajem v lastnih vrstah.

Kar se vojaških operacij tiče, fašisti zadnji čas z izjemo bombardiranj odprtih mest in pobijanja civilnega prebivalstva, ne beležijo nobenih uspehov. Da vrhovna komanda fašistične vojske bodisi nima več kontrole nad nemškimi in laškimi avijatiki ali pa da postaja desperatna, je razvidno iz tega, ker so rebelni aeroplani v teku enega tedna potopili tri ali štiri angleške trgovske ladje, pri čemur je bilo ubitih več angleških državljanov, kakor tudi iz dejstva, da je preteklo nedeljo devet rebelnih letal 15 milj od francoske meje bombardiralo železniško progo, po kateri prihaja pomoč za lojaliste v Kataloniji. Dognalo se je, da so ta letala faktično prodrla 50 milj globoko v Francijo. Francoska vlada je skrajno ogorčena nad tem činom, ki bi se ga bilo nekoč smatralo zadosten za formalno napoved vojne. Ministrski predsednik Daladier je z aeroplanom odletel na kraj, kjer so bile vržene bombe na francoski teritorij, potem pa je izjavil, da položaj odslej naprej več ne spada v delokrog civilnih organov vlade, temveč je zadeva oborožene sile. To se pravi, da se bo nastopilo z orožjem, ako se še kaj takega pripeti.

SPOR RADI "BABY DERBY" KONČAN

Mnogo se je že pisalo v časopisih o sloviti otroški tekmi ali "baby derby", katero je povzročil kanadski čudak-mijilijonar Charles Vance Millar, ko je v svoji oporoki določil, da bo v Torontu živeča ženska, ki v teku desetih let po njegovi smrti, porodi največ otrok, dobila pol milijona dolarjev. Ko je predpisana doba poteklo, se je za bogato nagrado priglasilo šest žensk, ki so vse trdile, da so upravičene do nje. Posel izvrševalcev je bil zelo zapleten, kajti vsaka izmed prizadetih žensk je porodila enako število otrok, namreč devet, razen da so bili trije otroci ene izmed kandidatinj rojeni mrtvi, dočim je neka druga petero izmed devetih otrok rodila v divjem zakonu, potem ko se je ločila od svojega moža. Zdaj se poroča, da je glasoviti spor končno izravnan. Štiri kandidatinje v tekmi dobijo vsaka po $100,000, ostalima dvema pa se je kot priznanje za njun "trud in dobro vooljo" prisodilo po $12,500.

NAJVEČJE LETALO

Prošli teden je bil v Seattlu splovljen največji aeroplan, ki je bil kdaj zgrajen v Zedinjenih državah. Letalo ima prostora za 74 oseb in bo v službi družbe Pan-American Airways.

NAPREDEK

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE SVOBODOMISELNE PODPORNE ZVEZE.

IZHAJA VSAKO SREDO

Cene oglasom: 40c palec za posameznike; 35 palec za društva

Naročnina za člane 78c letno; za nečlane $1.50; za inozemstvo $2.00

PROGRESS

OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENE PROGRESSIVE BENEFIT SOCIETY

Owned and Published by the Slovene Progressive Benefit Society

ISSUED EVERY WEDNESDAY

Subscription for members $.78 per year — nonmembers $1.50 foreign countries $2.00

Advertising rates: 40c net for individuals; 35c net for societies

NAPREDEK — Naslov uredništva in upravništva: 6231 ST. CLAIR AVENUE, Telephone: HEnderson 5311 — CLEVELAND, O.

VOLUME III. 104 NUMBER 97

Entered as Second Class Matter August 5th, 1936, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of August 24, 1912.

AMERIŠKO DRŽAVLJANSTVO

DANES je bolj važno kot je bilo kdaj prej, da se vsak naseljenec pobriga za dobavo ameriškega državljanstva, ampak kot izkazuje statistika, je navzlic temu še neverjetno veliko inozemcev, ki že imajo "prvi papir", pa se obotavljajo storiti drugi in najvažnejši korak za pridobitev ameriškega državljanstva, namreč vložitev prošnje za naturalizacijo.

Malomarnost je en vzrok, da mnogi naseljenci, ki bi bili že davno lahko postali državljani te zemlje, še vedno niso in so torej za vse uradne svrhe, dasi ne aktualno tujci v tej deželi; oziroma "aliens", kakor se ta razred naseljencev uradno imenuje. To se pravi, da z uradnega stališča nimajo v tej deželi nič več pravic kot so jih imeli tisti dan, ko so stopili na ameriška tla. Ako hočemo biti pravični, moramo seveda priznati, da brezbrižnost ni odgovorna za vse take slučaje. S tekom let so kvalifikacije pa tudi stroški v zvezi z državljanstvom stopnjema rastli in tako je marsikdo po dolgih letih bivanja v Ameriki ostal "tujec", ne da bi bilo to popolnoma njegova krivda. Kar se tiče kvalifikacij, to je glede znanja angleškega jezika in sposobnosti, v tem jeziku podati opis temeljnih načel ameriškega sistema vlade, se je zadnji čas podvzelo poizkus, da bi se za osebe, ki so prišle v Zedinjene države pred 5. februarjem 1917., in so danes stare nad 50 let, napravilo izjemo; to se pravi, da bi se jih oprostilo izpraševanja, kateremu so podvrženi kandidati za državljanstvo ter da bi se jim podelilo državljanske pravice, le da dokažejo dober in moralen značaj. Baš pred par dnevi je uredništvo tega lista prejelo brzojavno poročilo od ohijskega zveznega senatorja Roberta Bulkleya, da je bila tozadevna predloga, imenovana Lanzetta Bill, od naseljeniškega odseka senatne zbornice odobrena in da obstoji upanje, da bo sprejeta, predno bo kongresno zasedanje odgodeno, tudi v senatni zbornici. Nižja oz. poslanska zbornica je predlogo že sprejela. Dober izgled torej je, da bo glavni vzrok, ki je zadrževal starejše ljudi od državljanstva, odstranjen. Kar se ostalih tiče, ostanejo seveda zanje veljavni redni naturalizacijski predpisi tudi potem, ako bi bila Lanzetta predloga uzakonjena. Naj torej navedemo nekatere poglavitne določbe naturalizacijskega postopanja.

Kdor je vzel "prvi papir" je slovesno izjavil svoj namen, da hoče postati ameriški državljan. Ne glede, koliko časa živi dotičnik v tej deželi, mora čakati dve leti, predno sme vložiti prošnjo za "drugi papir". Kar se tiče njegovega bivanja v tej deželi, se zahteva, da je prosilec nepretrgoma bival v tej deželi vsaj pet let, predno more vložiti prošnjo za naturalizacijo.

"Prvi papir" je veljaven za dobo sedmih let. Po tem roku postane isti neveljaven in ako je prosilec zamudil ta rok, mora zopet dobiti nov "prvi papir" in potem čakati nadaljni dve leti, predno more prositi za naturalizacijo.

Kdor ima torej "prvi papir" in hoče vložiti prošnjo za naturalizacijo, si mora najprej preskrbeti tiskovino, ki se naziva Form A-2214 in ki nosi naslov "Preliminary form for petition for naturalization". Tiskovina ne stane nič in se lahko dobi pri najbližnjem naturalizacijskem uradu. To tiskovino imajo na razpolago tudi razne dobrodelne organizacije in šole ter rade pomagajo prosilcu, da pravilno izpolni to tiskovino. (V Clevelandu vrši ta posel Citizens Bureau, čigar urad se nahaja v Marshall building na Public Square.) K tiskovini Form A-2214 mora prosilec priložiti svoj "prvi papir" in dve sliki, dva palca dolgi in široki.

Čez nekaj časa dobi prosilec vabilo naturalizacijskega urada na predhodno zaslišanje ali "preliminary hearing". K temu zaslišanju mora priti v spremstvu dveh prič, ki morata biti ameriška državljana in morata to dokazati. Naturalizacijski izpraševalec ali "examiner" zasliši prosilca in njegovi priči. Ako najde, da je prosilec dobrega moralnega značaja, da zna govoriti angleško in da zna zadostno odgovoriti na razna vprašnj glede ameriške ustave in vlade Zedinjenih držav, odpošlje prosilca in priči k pisarju (clerku) naturalizacijskega sodišča, kateri izpolni prošnjo za naturalizacijo na podlagi informacij, katere je prosilec navedel v tiskovini Form A-2214. Prosilec mora nato podpisati prošnjo in priseči na istinitost danih podatkov. Tudi obe priči podpišeta pod prisego. Postopanje v tej stopnji se konča s tem, da prosilec plača končno pristojbino petih dolarjev. Kjerkoli prosilec vloži prošnjo v federalnem sodišču, ga po splošnem pravilu pošljejo nato k drugemu naturalizacijskemu izpraševalcu, ki se naziva "designated examiner", po domače pa "sodnik". To drugo zaslišanje pred njim nadomestuje formalno izpraševanje s strani sodnika na javni razpravi. Zato ne bo dotičnik več izprašan od nikogar. To je brezdvomno v korist prosilcu.

Na mnogih federalnih sodiščih, zlasti tam, kjer je bil kandidat poprej zaslišan od dveh izpraševalcev, končno zaslišanje obstoja le v tem, da kandidat zapriseže zvestobo Združenim državam. V federalnem sodišču kandidat ne potrebuje prič. V državnih sodiščih pa se zahteva prisotnost prič. Nekoliko dni pozneje kandidat dobi državljansko spričevalo po pošti.

Nimamo številk, iz katerih bi bilo razvidno, koliko članov naše Zveze je, ki niso ameriški državljani, dasi dvomimo, da je odstotek velik. Ker je eden izmed Zvezinih namenov tudi, navajati članstvo k ameriškemu državljanstvu, je želeti, da oni, ki iz enega ali drugega vzroka še niso prisegli lojalnosti ameriški zvezdnati zastavi, s tem ne odlašajo. Amerika ni perfektna dežela, ampak z vsemi svojimi napakami je najboljša dežela pod solncem. Ravno mi, ki smo bili rojeni na drugi strani širokega oceana, vemo to bolje kot kdo drugi.

Tedenski pomenki

A. ZAITZ

Sramežljivost je lepa čednost če je pravilno rabljena, če pa ni, te pa lahko spravi v resno zagato. V zadnji svetovni vojni sem dobil kroglo v koleno. V ljubljanski bolnici so me prenesli na operacijsko mizo takšnega, kakršnega me je Bog poslal na svet. Dve mladi in zali strežnici sta pristopili k mizi, da bi pomagali najti kroglo. Bil sem takrat še mlad in kot vsi kmečki fantje sramežljiv, posebno v družbi nežnega spola. Postalo mi je vroče; z roko sem tipal okrog sebe: vsaj kos krpe bi rad našel, da bi se pokril. Ni mi bilo dovoljeno, pa sem se sramežljivo obrnil k poleg stoječemu zdravniku. "Prosim," sem zajecljal, "ako je mogoče, da bi se ženske odstranile." Takoj, ko sem to izbleknil, mi je postalo žal; večje neumnosti bi ne mogel narediti. Zdravnik in poleg stoječi strežnici so bušli v smeh in jaz sem se potem od sramu kar topil na mizi. Le kaj, vraga, mi je prišlo na misel, da sem izbleknil tisto neumnost? Vedeti mi namreč moral, da sta bili lepi strežnici navzoči tisočkrat prej in najbrž tudi pozneje poleg ranjencev v Adamovih oblekah. Ni čuda, da sta se potem tako smejali, meni pa je bilo, da bi se iztrgal z one mize in pobegnil iz bolnice.

Frank Mivec, član Vrtca št. 9 iz Indianapolisa, je na prvem kulturnem festivalu napravil drugače in izborno. V igri "Urban Smukova ženitev" se je tudi on našel v težkem položaju pred mlado strežnico, kateri je bilo treba povedati, kje in kaj boli, pa je zavil oči tako lepo zaljubljeno in priznal, da vpričo nje nerad pove, kaj ga boli, da ni mogel bolje napraviti kakor je. Občudoval sem tega mladega nadarjenega igralca in občudovali so ga tudi drugi. V obeh igrah je nastopil tako izborno, da v resnici zasluži priznanje. Krono pa je odnesel v zadnji igri. Igra je bila že takorekoč končana, ko se pripodi izza odra, moško koraka po dvorani med občinstvom ter se huduje na zdravnika, rekoč: "Sedaj se bom pa sam zdravil, sam umrl in sam v nebesa šel." Obe igri sta bili zelo dobro izvajani in občinstvo se je smejalo kakor za stavo. Imeli pa nismo samo dve lepi igri, ampak še mnogo druzega, kar bi vzelo mnogo prostora, ako bi hotel celotni program navesti.

Vse točke programa so bile lepe in zanimve ter zelo dobro izvajane. Prvi kulturni sestanek je res bil to, kar smo pričakovali. Vdeležba je bila dobra, lahko pa bi bila boljša, ako bi naši ljudje upoštevali izredni pomen te priredbe. Iz programa je izostala igra Vrtca štev. 5 iz Clevelanda. Zadnje dni smo bili obveščeni, da jih ne bo ter še danes ne vem, kaj je bilo narobe, da niso prišli. Vsekakor škoda za nas, ker smo pričakovali, da jih vidimo, in škoda za igralce, kateri so se učili zastonj.

Ker so bili vsi igralci in posamezniki na mestu in ker so vsi dobro napravili, bi ne bilo prav, če bi pohvalil samo nekatere in ne vseh. Zato se zahvalim vsem v imenu naše federacije, vsem zunanjim in domačim posetnikom, igralcem in drugim, kateri so nastopili in nam pomagali do uspeha. Med zunanjimi posetniki je bila lepa skupina odraslih iz Indianapolisa in Milwauk. Orkester Vrtca št. 11 je igral kakor sem vam že prej pravil. Igral je tako lepo, da smo med programom že kar drsali z nogami. Pozno v noč smo se razšli veseli in zadovoljno z upanjem, da se še vidimo na takih priredbah. Veseli me, da je naša prva priredba te vrste v resnici lepo uspela in da so bili vsi s programom zadovoljni.

Imam skromno priporočilo federaciji v Penni. Na Labor Day 5. septembra se bo vršila skupna proslava tridesetletnice naše Zveze v Bridgevillu, Pa. Kaj če bi odbor te priredbe povabil igralce iz Indianapolisa in Vrtca št. 11, da bi enega izmed tistih večerov ponovili eno ali obe igri, ki nista dolgi igri, tamkaj. Br. Steve Škorjanc, ki je bil navzoč s soprogo, je rekel, da bodo šli Vrtčevi tja igral "balo". No in ker bodo že tam in ker so v igri skoro eni in isti, bi se to lahko napravilo. Prepričan sem, da bi bili zadovoljni vsi, ker take igre se nikdar ne naveličaš gledati. Res škoda bi bila, ako bodo fantje tam, da bi eno izmed teh iger ne ponovili, ali pa obe. Ne bojte se, da boste imeli preveč na programu, ker za eno teh iger se še vedno najde čas. Br. Kvartich, kateri ima tudi precej besede, sugestiraj kako temu odboru, naj stopi v stik z Vrtcem iz Indianapolisa, obenem pa ne pozabi orkestra Vrtca št. 11. Svoje k svojim. Chicažani nismo prav nič nevoščljivi; ker smo uspeli mi, želimo uspeha tudi vam ter vam priporočamo, ker je v resnici priporočanja vredno.

DOPISI IN POROČILA ČLANSTVA

FESTIVAL VRTCEV; SMRT ČLANA

Milwaukee, Wis. — Oglašali, vabili so v Chicago na prvi kulturni shod Vrtcev iz štirih različnih držav. Govorili in razpravljali smo o tem seveda tudi pri društvenih sejah. Nismo še popolnoma omrtveli za napredek organizacije naše, zanima nas, kaj počenjajo naši mladi vrtnarji, na katere zida SSPZ svoje nade za bodočnost in so njen ponos. Obžalujemo, ko je ta ponovna depresija onemogočila obilnejšo vdeležbo od strani našega društva iz Milwaukee, torej kakor pravijo: We shall se what we can see — radovednost in zanimanje nas je gnalo na to priredbo v Chicago ta dan.

Prvi sestanek mladine Vrtcev dne 29. maja je bil nekakšna preizkušnja, da se prepriča nas starejše člane in potrdil nas je v veri, da sposobnost mladine je prepričevalna, da kakor zakladi ležijo neizmerne potencijalne sile in zmožnosti v mladini, in z razumnim vodstvom in gojo je treba jih spraviti na dan, da postanejo konstruktivne v prihodnosti za splošen blagor SSPZ. Težko mi je najti primernih besed, da bi razodel občutke, ki človeka navdajajo ob taki priliki, ko se čudiš, diviš ob sposobnosti teh mladih pri njih nastopih na odru.

Zaigral je orkester, Vrtec 11 iz Clevelanda; kar očarajo poslušalca s svojo godbo. A v igri "Velika poštna skrivnost" in v drugi igri "Ribenčan Urban", ko nastopijo člani Vrtca 9 in v čisti gladki izgovorjavi slovenski zbudijo občudovanje, globok vtis na vse prisotne. Mimiki mladega Franka Mivca, ki je tako dosledno in izrazito oponašal Ribničana Urbana, se še danes smejem; da, še danes mi zvezni po ušesih tisti čisti dolgo zategnjeni ka-aaj? Sploh vsi igralci v obeh igrah so se izkazali izvanredno dobro, zares klasično, kakor je povdarjal mladi doktor Zakrajšek. Takih igralcev, da bi se tako znali v slovenskega jezika izražati, ne premore nobena slovenska naselbina; so specialiteta prve vrste in pridobili so slavo in čast Vrtcu "Jugoslav" in obrnili pozornost cele SSPZ na sebe. Člani iz Indianapolisa so lahko ponosni nanje. Priznanje in čestitke zasluži tudi učitelj Frank Velikan, ki je s trudom in potrpljenjem izvežbal tako sposobne igralce. Nadalje vsem drugim članom Vrtcev iz Chicaga in Milwaukee čestitke in priznanje. Vrlo dobro so pokazali svojo talentiranost in izvedli so cel program do perfektnosti. Sploh pa je bil cel načrt in namen tega prvega mladinskega sestanka pomenljiv; ostal bo zapisan v zgodovini SSPZ kot delo za bodočnost in gotovo ne bo brez uspeha. Želeti je le, da bi se to ponovilo, na primer letos na srednjem zapadu, a drugič pa tam na vzhodu v Ohio ali v Penni, da bi se s tem dala prilika vsem Vrtcem se seznaniti in zbližati med seboj in tako tudi propagirati obenem za nove člane.

V teku je tudi kampanja za pridobivanje novih članov, ki pa je zelo tiha, brez pravega navdušenja. Vzrok so menda slabe delavske razmere, ni zaslužka. Pri našem društvu št. 24 je nekaj zelo vnetih in agilnih članov, posebno med mlajšo generacijo, pa dokler se ne bo gl. odbor potrudil za poslovnico, tako dolgo bo malo uspehov. Škoda je take prilike v naselbini, ki pravijo, da šteje dvajset tisoč Jugoslovanov. Lahko bi imeli trikrat, petkrat močnejše društvo. Težava je z agitacijo, če nimaš pravic. Dokler so stari člani pri življenju, je veliko ložje pridobiti mladino, ker vseeno imajo starejši velik vpliv pri mladini; njih beseda veliko zaleže. Zato pa čas hiti, stari legajo v grob, mladina se pa odtujuje, gre drugam. Čeprav mladina pozabi slovenski jezik, a vseeno nekakšna vez bo ostala, krvna vez bo držala še vseeno vsaj še eno generacijo skupaj in to bo le takrat, če jih vpišemo v slovensko organizacijo. Pri sejah in raznih priredbah se bodo shajali, govorili in se spominjali svojih slovenskih prednikov, očetov in mater, začetnikov, pijonirjev v naših organizacijah.

Poslovil se je za večno od nas spet en dolgoletni član Zveze in društva Balkan brat Joe Brence. Hiral je dolgo let za naduho in srčno boleznijo in to ga je spravilo v grob. Delal je dolgo let v jamah v Penni in Illinoisu. Doma je bil iz Idrije, 63 let star in okoli 40 let je živel v tej deželi. Zapušča ženo, sina in tri hčere. Bil je naprednjak in dober družabnik, priljubljen pri vseh, ki so ga poznali, kar je pričal velikanski sprevod ob pogrebu. Spavaj sladko večno spanje, prijatelj Joe, mi Te bomo pogrešali, rodbini pa izrekamo prisrčno sožalje!

S tem obveščam vse članstvo društva Balkan, da priredimo izlet ali piknik na 19. junija v Jackson parku. Namen tega piknika je v prvi vrsti v obhajanje prve obletnice ustanovitve Vrtca št. 33 in dati nekoliko okrepčila in zabave mladini Vrtca v ta spomin. Obenem pa vabimo vse odrasle člane, ker bo ta piknik tudi za nas. Preskrbljeno bo s pijačo za vse in druge zabave ne bo manjkalo. Pridite na sejo vsi, kjer bomo še konečno ukrenili vse potrebno v ta namen in zaključili v splošno zadovoljstvo vseh članov. Torej ne pozabite seje in 19. junija na piknik v Jackson park!

Z bratskim pozdravom,

Anton C. Ermenc.

ČLANSTVO DRUŠTVA BALKAN, POZOR!

Milwaukee, Wis. — Naznanjam vsem članom in članicam našega društva, da bomo imeli zopet naš običajni piknik v počast in veselje naši mladini, ker kakor veste, je mesec junij mesec mladine. Kakor naša organizacija SSPZ, tako hoče tudi naše društvo pokazati mladini, da ji stoji na strani, da jo podpira v vseh ozirih. Zato bomo priredili ta piknik in jim pokazali, da jih znamo upoštevati in se zabavati ž njimi. Torej starši, ne pozabite pripeljati otroke s seboj, če so člani Vrtca ali ne. V nedeljo 19. junija bo dan otrok — otrok od 1. leta in še manj ter do 60. leta in več. Jackson park, kateri se nahaja južno od mesta, je lep in velik; tam imamo priliko se kopati v moderno zgrajenem kopališču ter dva ali tri reševalce za slučaj potrebe, tako da če ne znaš plavati, vseeno ne moreš vtoniti. Imajo prostor za žogomteno igro ter ognjišča za kuhati, dalje prostor za ples in še marsikatero drugo udobnost. Tisti, ki tam balinajo skoro vsako nedeljo, že vedo. Torej ne pozabite piknika 19. junija v Jackson parku; vas pričakujemo vseh, stare in mlade.

Naznanjam vam tudi, da čakam na domu tiste, kateri ne morejo plačati asesmenta na seji, vsak pondeljek. Posebno člani, kateri so oddaljeni in me ne najdejo doma, kadar pridejo, jim bo to gotovo bolj prilično. Torej ne delujte sitnosti sami sebi in meni, da bi hodili, kadar niste gotovi, če me najdete doma. Tudi prosim, pridite plačati svoj asesment ob pravem času. Ako ne morete plačati, pa mi dajte vedeti, da se uredi tako, da bo prav.

Iskreno pozdravljam člane in članice našega društva,

Sophie Stampfel, tajnica.

DRUŠTVO ŠTEV. 200

Tire Hill, Pa. — Članom društva št. 200 naznanjam, da se seje do preklica vršijo dopoldne ob 10. uri namesto popoldne. In opozarjam člane, da se bolj redno vdeležujejo sej. (Dan seje v naznanilu ni naveden. Ur.)

Bratski pozdrav!

Joseph Zupan, tajnik.

POZIV NA SEJO

East Pittsburgh, Pa. — Na zadnji seji društva št. 239 je bilo sklenjeno, da se morajo vsi člani in članice vdeležiti prihodnje seje dne 18. junija v soboto večer točno ob 7. uri. Kdor se te seje ne vdeleži, bo kaznovan po pravilih.

Kakor nam je že vsem članom znano, bo naše društvo priredilo piknik dne 10. julija, zatorej bo treba izvoliti odbor, da ne bodo zmerom eni delali. Nadalje imamo več važnih stvari, ki morajo biti zaključene. Zatorej dajmo se pokazati stoprocentno na seji dne 18. junija.

Bratski pozdrav!

Louis Karish, tajnik.

POKOJNI ČLANI

Bon Air, Pa. — Zopet smo izgubili iz naše srede enega člana. Bil je bolan samo štiri dni in prišla je bela žena in pobrala enega najbolj naprednih in zavednih boriteljev za napredno stvar. Matija Pristavec je bil eden izmed ustanoviteljev društva št. 162 in član do njegove smrti. Bil je tudi član SNPJ in UMWA. Članstvo vseh se je polnoštevilno vdeležilo pogreba, kateri se je vršil po civilnih obredih. To je zopet dokaz, kaj pomenijo podporna društva, ker človek ne ve ne dneva ne ure, kdaj ga zakon narave, kateri je edina pravica na tem svetu, pokliče. Torej, kdor še ni pri kakem društvu, naj ne odlaša, ker ne ve, kdaj ga ista usoda zadene.

Članstvu tega društva se naznanja, da se sedaj v poletni sezoni vršijo seje ob 10. uri dopoldne vsako prvo nedeljo v mesecu in ne ob 2. uri popoldne, kakor do sedaj. Seje se vršijo v navadnih prostorih v dvorani SNPJ v Bon Air, Pa. Apelira se na članstvo, da se bolj polnoštevilno vdeležuje sej.

Pozdrav vsem članom in članicam SSPZ po širni Ameriki.

Sylvia F. Skedel, tajnica.

Forest City, Pa. — Tukaj je umrl po štiridnevni bolezni član tega društva Jernej Bajc dne 27. maja. Bil je rojen leta 1884 v vasi Dolenji Logatec. Tukaj zapušča žalujočo soprogo, sina Williama, tudi član našega društva, ter hčer Fannie, omoženo Karkorta, brata Johna in sestro Mary, omoženo Mele, oba v Cooperstownu, N. Y., ki sta se vdeležila pogreba, ki se je vršil 30. maja na Memorial Day ob veliki vdeležbi članov, prijateljev in znancev.

Pokojni Jernej Bajc je bil član tega društva celih 25 let in 16 let je bil v društvenem odboru kot pregledovalec knjig, dve leti predsednik in sedaj ob času smrti podpredsednik. Pokojni je bil poleg tega tudi član WOW in predsednik istega. Rajni je bil dober član, redni plačnik, vedno na razpolago za pomoč društvu ali Zvezi. Bolehal je dalj časa za strašno boleznijo premogarsko jetiko, toda podal se ni in se do zadnjega silil z delom. Delal je pri WPA kot večinoma drugi, nazadnje ga je v par dnevih siromaka vrglo in stisnilo za vselej.

Društvo mu je v zadnji spomin podarilo lep venec z željo: počivaj v miru, dragi brat in ostalim naše sožalje!

Frank Leben, tajnik.

Farmington, W. Va. — Daje se na znanje svemu članstvu SSPZ, da nam je zatvoril svoje oči za uvek veran i dobar član našeg društva Ludvik Slovik. Bil je članom št. 31 28 let, umrl je 1. maja i pokopan po crkvenim obredima u Farmington, W. Va. na 4. maja na Mt. Carmel Cemetary. Pokojni nema nikoga po rodu u Ameriki ni u starom kraju. Rodjen je bil 1874. u Galiciji na Poljskem.

Nick Mudick, predsednik.

August Kollander
6419 ST. CLAIR AVENUE
v Slovenskem Nar. Domu

PRODAJA parobrodne listke za vse prekomorske parnike;
POSILJA denar v staro domovino točno in po dnevnih cenah;
OPRAVLJA notarske posle.

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke.

Slovenska Svobodomiselna Podporna Zveza

USTANOVLJENA 1908 INKORPORIRANA 1909

GLAVNI URAD: 245-47 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILL.
Telefon: PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:
JOHN KVARTICH, predsednik, 411 Station Street, Bridgeville, Pa.
RUDOLPH LISCH, podpredsednik, 1393 E. 47th St., Cleveland, O.
WILLIAM RUS, tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
ANTON ZAITZ, pomožni tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
MIRKO KUHEL, blagajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
MICHAEL VRHOVNIK, direktor angleško poslujočih in mladinskih društev, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill

NADZORNI ODBOR:
WILLIAM CANDON, predsednik, 1058 E. 72nd St., Cleveland, O.
JOSEPH H. GRILLS, Box 69, Moon Run, Pa.
JOHN MARN, 618 W. Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:
FRANK PUCEL, predsednik, 17921 Delavan Road, Cleveland, Ohio
FRANK MEDVED, Box 40, Yukon, Pa.
VINCENT PUGEL, 1409 South 56th St., West Allis, Wis.

UREDNIK-UPRAVNIK GLASILA:
VATRO J. GRILL, 6231 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

GLAVNI ZDRAVNIK:
DR. F. J. ARCH, 618 Chestnut St., Pittsburgh, Pa.

Janko N. Rogelj:

Na sredi morja

Potujem z izletom Slovenske svobodomiselne podporne zveze. Vozimo se s parnikom "Normandie". Mogočna, krasna in nepopisljiva ladja: Ko si človek ogleda to ladjo, ne verjame sam sebi, da je videl čuda s svojimi očmi; človeku se zdi, da je sanjal. Opis te ladje rabi svoje poglavje.

V družbi nas je šest in dvajset Slovencev in Slovenk. Zelo dobra in vesela družba je to.

V sredo 17. maja smo se odpeljali iz Clevelanda. Na kolodvoru se je zbrala precejšna množica prijateljev, ki so se poslavljali od svojih dragih in prijateljev. Vlak je bil kasan, zato je vladala med potniki precejšna napetost. Saj veste kako je, ko se človek že poslovi, pa more še čakati.

Vlak je vseeno odpeljal. Bilo je še malo joka, malo solza, pa je rekla Mrs. Terček: "Zakaj pa jokamo?" S tem je bil zaključen uradni jok, in pričelo se je pogovarjanje in neuradno predstavljanje. V teku pol ure smo se vsi spoznali. A vlak je drvel v deževno noč.

V New Yorku so nas naložili na avtobus, in avtobus so naložili na malo ladjo ter nas prepeljali preko reke Hudson na pomol, kjer nas je čakala ladja "Normandie."

Mr. August Kollander, naš spremljevalec, je hitro poskrbel, da je bilo vse v redu. Za točno postrežbo je poskrbel tudi Mr. Volek, poslovodja tretjega razreda pri francoski liniji.

Opoldan je ladja odpeljala. Čudovit je ta odhod iz newyorškega pristanišča. Nepozaben bo ta spomin za slehernega, ki je gledal ta odhod. Zopet je potrebno novo poglavje.

Poslovili smo se od boginje Svobode, menda molče, ker najbrže bomo od sedaj naprej bolj gledali in molčali, kakor pa na glas govorili. Še en pogled na New York, kjer so zasidrane ladje vsega sveta, kjer sta zasidrani nemški ladji Europa in Deutschland, a nad obema plapola svastika . . .

Danes je petek. Pričenja se tretji dan vožnje. Naša družba doživlja veselja in presenečenje, kar se mora pričakovati na morju.

Menda vas zanima, kako se imamo. Medsebojno stanje je sledeče: Mrs. Angela Bohinc se junaško ustavlja morski priležnici, ki se pojavi poleg človeka, pa pravi, da je morska bolezen. Mr. William Candon je neobčutljiv, cigaro kadi, se malo smeji in rad igra karte. Mr. Kollander, naš spremljevalec, je naša tolažba, naš učitelj in naš največji prijatelj; njegovo ime je na jeziku slehernega.

Mrs. Levstik bi rabila malo "blaževega žegna," da bi ji odnehalo v vratu in okoli vratu. Morska bolezen ji je obtičala v grlu. Mrs. Rus je hvaležna svoji mali hčerki, da se ni že dvakrat zgubila na ladji. Kdo bi jo potem iskal na sredi morja. V naši družbi je tudi Mr. Andrew Špolar iz Chicaga. Včeraj je stopal proti velikemu ogledalu, kjer je videl samega sebe. Ves je bil iz sebe ter nam pripovedoval, je srečal samega sebe. Mrs. Jennie Stokel se je sanjalo, da je videla moža doma v kleti. Bil je napravljen v črno obleko, a poleg njega je stala neka druga ženska. (Kaj neki naj pomenijo te sanje?) Mrs. Josephine Trček je utihnila danes, a vsi malo mislimo, da je dobila pisanje od pomorske bolezni. Sedaj ji piše pismo, ki pa ne bo kratko. Moja žena Rose sicer nima morske bolezni, toda trdi, da je v postelji najbolj varno. Najbolj zdrav pa je Mr. Turk, ki tekmuje z Mr. Šivicem, kdo bo spil več vina, belega ali črnega.

To pišem na ladji. Če manjka kaka beseda, ni nič novega. Ampak morska bolezen mi prizanaša. Držim se formule, ki pravi: Zgodaj vstani, sprehodi se pred zajuterkom, malo jej, toda največ dobrega francoskega kruha. Seveda ,dober in priporočljiv je tudi kozarček žganja. In dosti zdravega smeha, katerega povzroča naša krava na ladji. Sedaj je zapustila službo dekla, ki je upravljala ladijsko kravo in za razpisano službo se sedaj poteguje Mrs. Štokelj. Pravi, da zna krave molsti.

Sinoči se je ustavila ladja. Potniki so spraševali zakaj. Povedano nam je bilo, da so lovili ribe, katerih je zmanjkalo v kuhinji. In takih pripovedk ne manjka na ladji.

Postrežba imenitna. Jedila in pijača okusna in obilna. Čistost taka, da se čudimo. Vsi se čudimo.

In ko pridemo onkraj morja, od tam pišemo kaj več.

NEKJE, MED FRANCIJO IN ANGLIJO

Nisem vam mislil pisati, dokler ne pridemo onkraj morja, toda novice se nabirajo in jih je potreba sporočiti. Najbolj važna je seveda morska bolezen. Junaki so tisti, ki so ji pokazali fige. Zmagovalce se počutijo vsi oni, ki so se otresli te priležnice v enem dnevu. Danes beležijo vsa poročila, da je nevarnost premagana. V jedilnici so se pojavili malo bledi, toda sigurno zdravi obrazi. Ubogi strežniki imajo zopet preveč dela.

Morje je lepo in mirno, sonce se sili v poset. Mogočna "Normandie" pa hiti kot orjak, kot velikan proti angleškemu pristanišču. Še enkrat grem spat "po lojterci gor," pa bomo videli Anglijo, a šest ur pozneje izstopimo v Havre; od tam v Paris in v belo Ljubljano. Vsi mislimo na tiste trenotke . . .

V prvem spisu sem zapisal, da je postrežba na ladji prvovrstna, skoro neprekosljiva; in to potrjujejo nadaljni trije dnevi naše vožnje. Mi Slovenci mohamo biti ponosni, da imamo na "Normandie" Slovenca iz zelenega Štajerskega, ki je Chief Steward tretjega razreda. Njegovo ime je Ivan Vrhovšek, še mlad mož, poln postrežbe in humorja ,rekel bi fant, katerega lepota moti ženski spol, in katerega sposobnost in taktika drži osobje tretjega razreda v tako marljivem in neprekosljivem redu. Mi vsi, ki potujemo s skupino SSPZ, smo mu zelo hvaležni za njegovo nesebično naklonjenost; in vsak drugi Slovenec bo preizkusil isto, ako bo potoval v tretjem razredu na "Normandie." Toliko o tem sedaj, pozneje enkrat pa bom skušal opisati tega Slovenca, ki si je pridobil toliko zaupnosti pri francoski liniji.

Sedaj pa malo domačih novic. Zdravi so vsi. Mrs. Mary Černilec iz Loraina, Ohio, mi je naročila, da naj pišem dopisnico Mr. Ažmanu v Cleveland, toda je zmanjkalo dopisnic. Mr. Kollander je obhodil ves parnik, toda nobene dopisnice ni več. Ubogi Mr. Kollander! Vedno je na poti. Ali mislite, da je lahko delo, ko je potreba sklicati vse slovenske potnike k slikanju na krovu? In to je moral napraviti dvakrat, ker prva slika ni bila posrečena radi posledic morske bolezni. V štirih dneh sem prišel do prepričanja, da brez Mr. Kollandra ne bi bilo takih ugodnosti, kakor jih imamo mi na tem parniku. Vsi pravijo, da drugače ne grejo še enkrat v stari kraj, ako ne gre z njimi tudi on. In to si tudi zapomnite vsi drugi, ki mislite potovati v domovino.

Mrs. Frances Dolinar je imela namen organizirati krožek vežbanja na krovu, o čemur ima pisana potrdila, da je mojstrovka te vrste. Prvi se je priglasil Mr. Spolar iz Chicage, ker mu dijeta nič ne pomaga pri zmanjšanju njegove fronte. Morebiti bi se priglasili še drugi, da se ni zgodilo nekaj nepričakovanega. Francka je prakticirala, kako bi v slučaju ognja ali nesreče hitro nabasala kovček ter tekla v čoln številka 46. Zagrabila je kovček, zavrtela se po kabini, in kovček ji je padel baš na desno koleno in baš na levi palec na nogi. Sedaj se samo smeje kot pomladansko sonce ter je vodilna sila vsake zabave in humorja.

Krašovčeva družina iz Collinwooda se dobro drži. Mr. Krašovec pije dosti vina in daje korajžo vsem drugim. Do danes nismo vedeli, zakaj vse to. Sedaj vemo. Rad bi videl, da bi vse spili, a nato bi on ponudil svoje vino naprodaj. Mr. in Miss Sodetz iz Chicaga, mati in hči, sta se udomačili med nami. Sedaj smo vsi kot ena družina. Mrs. Rus je dobila nagrado za najdalj trajajoče spanje. Mr. Turk gre v domovino za stalno po 36 letih, in če ne bo hujše nesreče doma, kot se je dogodila vsakokrat pri prejšnih obiskih, ostane prav za gotovo doma. Mr. Sivec nas je vse povabil na 50-letnico poroke, katero bosta praznovala njegov oče in mati ob njegovem povratku. Čez par tednov, se vidimo v Rakitni, na ponovljenem ženitovanju. Mrs. Štokelj toži o srbečici nad brado in bi rada vedela, kaj to pomeni. Odgovora ni dobila, in bo treba vprašati ciganko ko pride v domovino. Mrs. Josephine Journey, Slovenka iz Detroita, je bila danes v lepotičnem salonu, toda potožila je, da so vse prepočasni s takim delom na ladji. (Ne vem, kaj je mislila.) Mrs. Levstek je ozdravila. Doktor ji je rekel, da naj pozabi, da jo vrat boli. Rekla je, da je doktor še precej lep fant. Nato so hotele k zdravniku Francka in Jožica in vse druge, toda na zdravnikovih vratih je bilo zapisano, da ga ne bo doma začasno.

Ladijska krava je dala življenje za nas, ker ni bilo mogoče dobiti nove dekle. Včeraj zvečer je bil zelo dober golaž, in gotovo bi ga ne jedli, če bi bili vedeli, da se je morala uboga krava zanj žrtvovati.

Sedaj se učimo šteti francoski denar. Najrajši imamo onega, ki ima luknjo na sredi. Jutri pričnemo s spoznavanjem jugoslovanskega. Mr. Kollander ima s seboj nekaj vzorcev. Nevem, če jih bo dovolj. Oprostite, sedaj moram zaključiti. Mr. Spolar ima besedo. Povabil me je na čašo šampanjca. In takih povabil ni dosti na ladji, zato jih je treba upoštevati. Jutri 23. maja bomo v Parizu, potem doma, od tam pa druge novice. In mnogo pozdravov iz Jugoslavije!

ZAPISNIK SEJE FEDERACIJE DRUŠTEV SSPZ V ZAPADNI PENNSYLVANIJI

Izčrpek zapnisika seje, katera se je vršila dne 22. maja v Library, Pa, se glasi:

Brat predsednik otvori sejo ob 10. uri dopoldne. Predno se nadaljuje z dnevnim edom, se dvigne zagrinjalo na odru in pevski društvo nam zapoje lepo pesem "Slava delavstvu". Predsednik se zahvali pevcem za njih trud in seja se nadaljuje.

Br. predsednik apelira na zborovalce, naj bodo kratki v predlogih in debatah, da se seja ne zavleče, ker po seji je piknik v korist društvene in federacijske blagajne.

Za vratarja prevzame br. Frank Sedlar. Čita se imena odbornikov; navzoči so vsi. Čita se imena zastopnikov. Zastopanih je 23 društev z 51 zastopniki, navzočih je 5 glavnih odbornikov, 5 članov upravnega odbora in nekaj opazovalcev.

Čita se zapisnik zadnje seje ter se sprejme v celoti. Poročilo predsednika in podpredsednika se vzame na znanje. Tajnik poroča o dohodkih in izdatkih za zadnje tri mesece. Njegovo poročilo se ujema s poročilom blagajnika. V blagajni je bilo 22. maja $25.10.

Nadzorni odbor poroča, da so knjige v redu; poročilo se vzame na znanje.

Poročila druzih odborov. — Odbor za piknik 22. maja poroča, da je vse prirejeno, kar se vzame na znanje. Odbor za piknik, ki se ima vršiti 4. julija, poda poročilo o svojem delovanju. Predlagano in sprejeto, da ostane še nadalje isti odbor in dela še za naprej. Ako ni mogoče piknika imeti na 4. julija, naj bi se vršil kdaj pozneje, kadar bi bil primeren čas.

Poročilo odbora skupne veselice, ki naj bi se vršila v prid španskim borcem; o tem lepo poroča br. Vitkovich.

Poročilo združevalnega odbora se vzame na znanje. Na znanje se tudi vzame poročila glavnih odbornikov Kvarticha, Grillsa, Medveda, Vrhovnika in dr. Archa.

Sledijo poročila zastopnikov: društvo 177, 15-letnica na 30. maja; društvo št. 41 se pritožuje radi bolniške podpore, da za 6 dni nič ne dobi, ako je bolan; društvo št. 239 bo imelo piknik 10. julija, poroča tudi, kako napreduje; društvo 126 je dobilo enega člana v odrasli oddelek in 9 v mladinski oddelek; društvo 102 je za združenje, poroča tudi o napredku društva; društvo 172 bo imelo piknik 29. maja; društvo 186 apelira za združitev; društvo 237 bo imelo piknik; društvo 2 poroča o pripravah za 30-letnico in napredku; društvo 80 poroča, da je izgubilo člana, nakar na poziv br. predsednika vsi vstanejo in dajo zadnji pozdrav umrlemu bratu; društvo 142 poroča, da bo skupno z Vrtcem št. 103 in angleško poslujočim društvom št. 218 imelo dne 27. avgusta piknik v preslavo 30-letnice SSPZ in br. Vrhovnik bo kazal premikajoče slike; posebnega poročila nimajo društva št. 235, 176 189, 10, 118, 5, 175, 117, 155, 89, 139; za Vrtec 77 poroča mlada sestra Knafelc. Vsa poročila so vzeta na znanje.

Na seji sta prečitana dopisa od društev št. 23 in 70; se ju vzame na znanje.

Društvo št. 23, Republic, Pa., prosi za tri mesece asesmenta za člana John Mežnarja; se odobri.

V korist federacije in Zveze: da kjer se vrši prihodnja seja federacije, tam se vrši tudi piknik; seja se vrši 4. nedeljo v avgusta na Strabane, Pa., ob 10. uri dopoldne.

Pritožbe: Zastopnik društva št. 2 se pritožuje, da je bilo njih društvo nekaj užaljeno. Zastopnik je naprošen, da pritožbo umakne in se da društvu št. 2 vsa čast.

Resolucija društva št. 125 zaradi združenja se prečita na seji in odobri; se jo izroči odboru za združenje, ki ga tvorijo Karish, Vitkovich, Menart in Oblak.

Br. Vitkovich apelira na zborovalce, da se pridružimo ideji SNPJ za pomoč španskim borcem in ideja se podpira.

Br. predsednik se v imenu zbornice lepo zahvali društvenikom iz Library za lepo postrežbo. Zaključek seje ob 3. uri popoldne.

Frank Černuta, zapisnikar.

Novo odkritje, ki dokazuje gangsterski značaj fašizma

(Dalje s 1. str.)

povsem logično občutil, kaj se godi za kulisami (bil sem poročevalec za neki praški finančni list) in sem na svoj karakteristični način delal zaključke v obratnem redu.

Zunanja oseba ali človek, ki verjame nemškim poročilom, vidi resnični razplet dogodkov izražen v tej-le sledilnosti datumov in tako pravi samemu sebi: Najprej so revoltirali generali Reichwehra; to je naredilo Hitlerja pripravljenega za pobotanje s svojo sosedo; povabil je torej Schuschnigga v Berchtesgaden; Schuschnigg pa se ni hotel pokoriti, in tako je stvar prikipela na vrhunec. V resnici pa so dogodki sledili drug drugemu v nekakem invertiranem redu, kakor v kaki Ibsenovi drami, to se pravi: scene, ki se vrstijo druga za drugo, pokazujejo, kaj se je zgodilo že mnogo prej. Z drugimi besedami: to, kar se je zgodilo 9. marca, je bilo vsebovano že v 4. februarju. Ampak, če se hoče to razumeti, je treba poznati še en datum: dva dni pred 4. februarjem so bili na Dunaju odkriti načrti zarote proti vladi, ki so nosili podpis Hitlerjevega zastopnika Hessa in enega najvišjih nemških vojaških poveljnikov.

Tisti čas sem bil v Pragi. Tujezemski časnikarji so mi prej povedali na Dunaju, da so jim njih poslaništva zabičala, da naj svojega znanja o odkriti zaroti na noben način ne uporabijo; tako jih je prosil Schuschnigg v interesu miru. Mussolini mu je dan prej naročil, da naj stvari ne pretirava.

Bistvo teh odkritij pa je bilo navzlic temu kmalu znano v inozemstvu. Poleg splošnih navodil, da se izzove nemire, ki naj bi dali Nemčiji pretvezo za "mirno invazijo", je načrt — porojen v duhu, v katerem je bil izvršen umor Dollfussa — določal, *da naj avstrijski naciji, oblečeni kot monarhisti in člani domovinske fronte, vdro v nemško poslaništvo na Dunaju in umorijo poslanika von Papena, s čemur bi se ubilo dve muhi z enim udarcem: ustvarjen bi bil izgovor za kaznilno akcijo in s poti bi bil spravljen mož, ki mu je znanih preveč kompromitujočih tajnosti.* Papen je od junija 1924. v vednem strahu za svoje življenje in si na vso moč trudi, da bi si ohranil naklonjenost nacijskega režima. (Naciji so zanikali, da so ga nameravali umoriti, *ampak skrivnostno izginjenje Papenovega tajnika in poslaniškega svetnika barona Kettelerja takoj po Hitlerjevem prihodu na Dunaj in odkritje njegovega razmesarjenega trupla, je samo na sebi pretresljivo potrdilo.* V Hitlerjevi državi je to usoda človeka, kateri "preveč ve").

V politiki služi včasih močna osebna slutnja za nadomestilo logične misli. Radi jakosti iluzije, da se vse okrog mene in okrog Avstrije strahovito vrti, sem takoj 'vedel' stvari, katere so se šele pozneje izkazale za resnične. Visoki častniki nemškega Rechswehra niso stopili iz firerjeve službe 4. marca niti najmanj radi malenkostnih kastnih nesoglasij ali svetovnonazornih razlik, kakor je domneval svetovni tisk, temveč dozdevne "temeljne razlike" so bile pajčolan, zakrivajoč skrivnost. Ta skrivnost je bila Avstrija. Generalu Fritschu in generalnemu štabu so potom tujih poslaništev prišla na uho dunajska odkritja (v tem je obstojala njih veleizdaja) in niso hoteli imeti z zadevo nikake zveze. Tekal sem od enega uredništva do drugega, sprožujoč to idejo ter bil povsod sprejet s presenečenim zmajevanjem glav.

Lahko si predstavljate moje občutke, ko sem na prihodnjem potovanju na Dunaj čital debele naslove v večernih listih: "Schuschnigg pri Hitlerju". Ali gre za poravnavo, da se zanika pred svetom odkritja glede Reichswehra in dunajskega načrta? Ne, zakrknjen zločinec bi na kaj takega ne polagal nobene vrednosti. Hitler je pronajdel, da ne more dobiti Avstrije v štiri in dvajsetih urah z vojaškim pučem. Udaril je torej s terorjem med glavarji armade. Domneva se, da je bilo tiste dni *pet in dvajset generalov ubitih; drugi so zbežali v — Avstrijo! Eden izmed teh generalov, ki se je rešil — sedaj živi v Švici — je izjavil, da je v začetku februarja prejel nujen poziv, da se takoj javi v obrambnem ministrstvu v Berlinu. Podal se je na pot z vlakom. Na vlaku pa se ga je bodisi radi močne slutnje zla ali ker ga je žena na vse načine nagovarjala, da naj ne gre, začel obhajati občutek sumnje. Izstopil je na prihodnji postaji ter se vrnil domov, kjer je našel ženo, zlomljeno od groze in žalosti. Pravkar je bila prejela iz Berlina brzojavko: "Vaš soprog se je ponesrečil in je mrtev. Pošljite zapečateno krsto ob takem in takem času."*

Na tak način, si misli Hitler, bo Reichswehr kmalu "čist". Potem se lahko vrnemo k načrtu A (invazija Avstrije). Med tem si bomo prizadevali izvesti mirno podjarmljenje Avstrije potom "notranje revolucije", pa četudi bi nam srca pokala od nestrpnosti, ampak tudi to ne sme vzeti več kot štiri do šest tednov. Kako se more to izvesti v tako kratkem času? Policija in ves ustroj zakona in reda mora priti v nacijske roke. Herr Schuschnigg lahko potem govori, kolikor mu drago in poživlja svoj narod na sveto vojsko.

Ne rečem, da sem videl vsebino in rezultat obiska v Berchtesgadenu takoj tako jasno pred seboj. Vedel sem le, da je Schuschnigg moral povabilo sprejeti pod pritiskom, najbrže na ukaz Mussolinija — in to je bilo dovolj zame.

Utopian Writes from Pacific Coast

Continued from page 4

its glory and spirit behind them, and with the picnicking and outings you are going to have, I sure will miss all of that. May all of you have a good time together and a 100% attendance.

I want to express my congratulations to the Outlookers orchestra for their splendid work and their trip to Chicago. May it go down in history of the lodge as a fitting contribution to the success of the First Vrtec Cultural Festival.

Now a few more remarks about the city and its environs. Going along Peco Boulevard toward Santa Monica we pass the Century Fox Studios. The studios where they shoot the scenes cover the entire hillside. It is a beautiful place. If you don't know your way around you'll be lost before you know it. So, the best thing is to take a guide along. Some of the places they have laid out take you right into the jungle. I have seen the location where "In Old Chicago" was made.

I have made several trips to the mountains, and have seen plenty of deers. Believe it or not, the side of the mountain was so steep that it was impossible to go down or stand alongside of it. But to the deers with their slender long legs it made no difference. And talk about speed — I've seen them only for a second and far out in the mountains and they were out of sight.

I want to give an idea what a boarding house, where a group of boys from all over the United States get together to attend some trade school or university, is like. We have some here from as far as Maine, New Hampshire, New York, Ohio, Texas, Washington, and many other states; even from foreign countries, Canada, for instance. Every boarding house has some kind of dinner bell or somebody to holler out, "Come and get it!" You should see the one that we have here. He is from Seattle, Washington, and his name is Art Davis. We sure keep that fellow busy; sometimes he does not know whether he is coming or going. As he hopes to be a radio announcer some day, he is certainly getting a good start here. But no fooling, we do have some swell times together here, and it is very interesting to hear the stories about their home towns and how they stick to it. In these last four months I have been all over the U. S., and even in Canada, all in one night. Now if that isn't traveling, I don't know what is. I could tell you more about it, but I see that my time is up and will be signing off till later in the future. So, cheerio, and best luck to you all!

Anthony Gruden,
Lodge 204

NAJCENEJŠI SLOVENSKI DNEVNIK V AMERIKI JE

ENAKOPRAVNOST

Naročnina za celo leto izven Clevelanda je samo $4.50.

Društvom in posameznikom se priporočamo za tiskovine.

6231 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio

VLOGE
v tej posojilnici
zavarovane do $5,000.00 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.
Sprejemamo osebne in društvene vloge
Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Avenue HEnd. 5670

DO YOU KNOW THAT -
SSPZ HAS SIX MODERN PLANS OF LIFE INSURANCE?.

PROGRESS
"NAPREDEK"

DEVOTE JUNE TO YOUTH
This is the Juvenile Month of SSPZ. Work for the Increase of Our Vrtec Membership!

Vrtec Cultural Festival

By MICHAEL VRHOVNIK

M. Vrhovnik

Out here in Chicago, and I suppose up in Milwaukee and over in Cleveland and down in Indianapolis, too, they're still talking about that wonderful program, our first VRTEC CULTURAL FSETIVAL, and to tell you the truth, some people I have talked to, who were there and enjoyed every minute of the three hour program, think it was so rich in performance that they still can't believe that, aside from brother Anton Zaitz, who spoke briefly but eloquently in his address and brother Mirko Kuhel, who had the difficult role of master of ceremonies, made more difficult because of the last minute changes and the Spartan Junior's sudden and unexpected cancellation of their appearance, every participant was a Juvenile member.

Amusing, it was, to hear some people say, "Why they can't be Vrtec members! Impossible! Look how big they are and how well they express themselves! They're young men and women, fully grown up, etc., etc." — Yes, I agree and disagree with them. On the stage, most of them did look like they were grown up and out of their early "teens"; some, in fact, might have been taken for twice and even three times their right age with the grease, paint, false hair and whiskers adding to their years — young men and women, all except a few... But boys and girls of fifteen, sixteen, seventeen and nearing eighteen years of age can no longer be considered children; they are young men and women ready to show us older folks a thing or two — ready to tell us to move over and make room.

Oh, I know that many of you who have read about our Vrtec Festival say, "It couldn't possibly have been as good as they advertised it would be; it's just a lot of publicity." — But, honestly, folks, if you were here, seated among the audience and saw those youngsters from Indianapolis take the "house" by "storm" with their superb acting, and were thrilled through and through by the music of the Outlookers' Orchestra from Cleveland and the numerous accordian and string solos and duets and acrobatic and tap dances by our boys and girls from the three central western cities, you, too, would have gone away talking to yourself — Better still, you would have waited around for a chance to meet them, to shake their hands and give them a pat on the back for that is exactly what happened after the program was concluded and all during evening. Everybody was simply wild about them! They wanted to meet this one, that one and that one and that one, and so on... Some few out of mere curiosity, perhaps, to see if they actually were juveniles, but most of them to offer their sincere congratulations and to gain a little fresh encouragement and inspiration for themselves. How extremely proud of them everyone was! Wherever one turned one saw nothing but joy, all wrapped up in smiles of happiness, and heard nothing but words of highest praise for each of the twenty-four talented VRTEC STARS, who shined, twinkeled and blazed a NEW TRAIL OF CULTURAL GLORY for our SSPZ... Here are the names of the twenty-four Vrtec Stars, the constellation of May 29, 1938, who were directly responsible for the SUCCESS of our first VRTEC CULTURAL FESTIVAL...

Frank Mivec	Robert Perko	Mary Jo Townsley
John Praprotnik	Herman Jerkich	Angela Mozina
Frank Zakrajsek	Marie Ermence	Rudolph Vidmar
Louis Znidarsich	William Trsar	Stanley Slejko
Martin Dragan	Frances Trsar	Edward Slejko
Leo Robaus	Joseph Vucich	Frank Gacnik
Sophie Brodnik	Mary Vucich	William Oblak
Betty Bernik	Mary Lou Gratchner	Rudolph Bratina

Congratulations, boys and girls! You were simply wonderful in this great show and we are mighty proud of you!

Utopian Writes From Pacific Coast

LOS ANGELES, Cal. — First of all I want to say hello again to the members of the SSPZ in Cleveland, Chicago and Penna.; also to members here in Los Angeles. It will be five months soon since I came here and I sure enjoyed every day of it, in spite of floods and earthquakes. But I won't forget one morning about two weeks after I arrived here. It happened when we were all in bed, about six o'clock in the morning. It wasn't much of a quake and didn't do any damage; it was just a quick shock, powerful enough to shake the whole house. It didn't knock us out of bed but it certainly gave us an awful feeling.

The parks and beaches are very nice. I was in Hollywood one night. What a beautiful spot at night with all the lights on! Walking through the Chinese Theater, I saw where the movie actors put their foot and hand prints on the sidewalks. It sure was something to see. I came across Eddie Cantor with his big round eyes, as if saying, "Here's looking at you!" and he sure was.

At the Exposition Park some four weeks ago the RKO Studios from Hollywood were shooting scenes with Richard Dix taking part in them. The name of the play was "The Blind Albia," I have seen a lot of movies, but never one in action. I was present at the Ski Jumping at the Coliseum. Making the take-off and landing was quite a job. For one night performance they were using artificial ice, over fifteen ton.

The Shrine Nobles are having their convention on June 7, 8 and 9, and from what I hear there will be over 6,000 persons coming from out of town. The main event will be held in the Coliseum Stadium.

I want to say a word or two to the Utopian ball players. I wish you all the luck and success and may this year be your best year of all the years in the league. I wish I could have been there at the opening game. I am sure you are all going to try hard to bring home the trophies from Penna. As I was looking through "Napredek," I saw every lodge team is out in all

Continued on page 3

Challenger News

Rose Dance Success

Challenger's 4th Anniversary Rose Dance, one of the most outstanding and heralded affairs of the season, proved again to be a success. Challengers had the opportunity to act as hosts to the Spartans, Progressors, Pirates, Evening Stars, Pennsy Vrteces, and other local fraternal lodges that were well represented.

With Frances Verhovnik, Frances Sirca, and Marion Pelligrinni in charge of the program, capably assisted by the Challenger members, the decorations were appropriate to the occasion, and to the season of the year. Multi-colored shades of roses were strung throughout the Hall, and the stage was transformed into a garden, with trellises and cibotium fernery.

The feature of the evening was the Challenger Birthday Cake Walk, that was won by Louise Ahac. Ted Waldon's orchestra with Sally Cairns as the Blues Singer, furnished the music in a very capable manner, thus bringing to a close the 4th Anniversary Dance, — leaving behind many pleasant memories.

Condolence

A note of sadness has crept among the Challenger members when it was learned of the death of Mrs. Barbara Horwat, on Thursday June 2nd. She is the mother of Frances and Joseph Horwat, both active members of the Challenger group. Death followed instantaneously when she was struck by a train near the SNPJ Hall. Challenger members express their sympathy to the family.

New-Comers

Little Bits-of-Heaven have been left among the Pennsy SSPZ groups within the past weeks. Mr. and Mrs. William Phillips are proud parents of a baby boy. Mrs. Phillips is the daughter of the Supreme President John Kvartich. Mr. and Mrs. Henry Mikec announce the birth of a baby boy, and Mr. and Mrs. Andrew Turk a baby girl.

New Members

Admitted into the Challenger group the last few months were: Mary Drenik, the popular young lady who is the proprietress of the Colony Grill. Mr. and Mrs. John Zigman, who are caretakers of the SNPJ Hall and well liked among the younger element. Mr. and Mrs. Mark Healy, who have already proved to be worthy members of which any society can be proud of. Let's keep on campaigning Pennsy and see what we can achieve in the way of new members.

Personals

Clevelanders going to town with the amber fluid drinking to every one health... Johnny Koman was doing his bit—ON THE SIDE... Had the pleasure of meeting a charming lassie, Joyce Gorshe, and two other personalities, John Stritof and John Prudich. By the way, the former is the brother of Tony Stritof, the ever popular Clevelander who was missed by both sexes. From all indications it still must be hearts and flowers ... Two Spartanettes, Rose Lekan and Dorothy Mocnik attended the affair... Flash!!! If you want to know where Vida Potocar has been keeping herself, the dispatch that has reached this department, has it, that she is honeymooning thruout the West... Missed at the dance were, Antonia Zagar, Mr. and Mrs. Matthew Turk, Ann Opeka, Anthony Bolka, Mike Vrhovnik, Jennie Ferbezar... Confidentially: Progressor girls looking very stunning... It was all smooth sailing on the sea of romance with the X-Club boys ... Congratulations to Frank Yauch on his recent marriage... Everything is a joke to Josephine and Evelyn Ambrose, Marge Vanjentich and Christine Ahac... Federation meeting on the 22nd May was well attended from various lodges... Four Supreme Board members were in attendance... Stan Zagar has improved so it seems, in the art of kissing a girl... tsk, tsk... 'Nuff info for this week, with this thought in mind, "this is meant all in fun", — this department will continue...

"Renee".

Spartans Meet Orels

Stan Zorc

Cleveland, O. — Friday, June 10, the SSPZ Spartans will meet the Orels at Gordon Park. This battle should be one of the best of the season since these two teams are two of the best in the I-L League, although the standings at present do not show this. Game starts at 6:30 sharp.

Following are the Inter-Lodge standings up to and including Friday, June 3, and also the Spartan schedule for the month of June.

Team	G	W	L	T	Pct.
Lithuanians	5	3	1	1	.750
Pioneers	4	3	1	0	.750
Loyalites	5	2	1	1	.666
Baraga COF	3	2	1	0	.666
Orels	5	3	2	0	.600
Strivers	5	3	2	0	.600
Spartans	4	2	2	0	.500
Zumberaks	4	2	2	0	.500
Utopians	3	1	2	0	.333
Comrades	3	0	3	0	.000
Betsy Ross	4	0	4	0	.000

SCHEDULE

Friday, June 10
Spartans vs Orels — Gordons
Thursday, June 16
Spartans vs Loyalites—Kirtland
Wed. June 22
Spartans vs Utopians—Gordons
Thursday, June 30
Spartans vs Strivers—Kirtland

SPARTANS BEAT HARMONY A. C.

CLEVELAND, O. — In an exhibition game at Humphries Field, Spartans took a game from one of the toughest teams in Collinwood, the Harmony A. C.s to the score of 3 to 1. Spehek scattered seven hits, for a well pitched victory.

The Blue and Gold boys started scoring in the second inning, Jurca singled and scored when Florjancic muffed C. Koman's grounder. Spartans came back with two more markers in the fifth, Bolka walked, Fink doubled in right field scoring Bolka, Moze singled scoring Fink.

Harmony A. C. could not solve Spehek's delivery, having men on bases in the second, third, and fourth innings. E. Jerse singled, M. Florjancic struck out, L. Florjancic fouled out to Bolka, Mengest hit a high fly to C. Koman, who dropped the ball, F. Lekan recovered and threw in the general direction of home plate, which happened to in the crowd, and Jerse scampered home with their lone tally.

A surprise was given to the local boys when Vic Fink singled in the second, and doubled in the fifth, for his his first hits of the season. We wish you keep it up in all future games, Vic.

By *J. Lekan,* pinch hitting for Stan Zorc.

*

SPARTANS	AB	R	H	E
Moze, ss	3	0	1	0
L. Batis, c	3	0	1	0
F. Lekan, cf	3	0	0	0
Spehek, p	3	0	0	0
Zagar, 1b	3	0	1	0
Jurca, 2b	3	1	2	0
C. Koman, rs	2	0	1	1
Dietz, rf	2	0	0	0
Bolka, 3b	2	1	0	0
Fink, lf	2	1	2	0
TOTALS	26	3	8	1

HARMONY A C	AB	R	H	
Laurich, 2b	4	0	0	0
Marsh, 3b	3	0	0	0
Florjancic, ss	3	0	0	2
E. Peitro, rs	3	0	0	0
Hokie, lf	3	0	1	0
Jerse, p	3	1	2	0
M. Florjancic, c	3	0	0	0
L. Florjancic, cf	3	0	0	0
Mengest, rf	3	0	0	0
TOTALS	36	1	7	2

Runs: Jurca, Bolka, Fink, Jerse. Runs batted in: Jurca, Fink, Koman, E. Jerse. Strikeouts by Spehek 6; by Jerse 5. Bases on balls: off Spehek 4; off Jerse 2.

Spartans ..... 010 020 *—3
Harmony AC ..... 000 000 1—1

Echoes of Vrtec Festival

INDIANAPOLIS, Ind. — The Juvenile Cultural Festival days of 1938 have ended, but will they be forgotten? We can rest assured that reminiscences will crop up here and there, and will review in happy remembrances the joyful and wonderful times! It is with these memories, still uppermost in our minds, that we come to you now, to say and express our thanks! We take this occasion to thank all those who have in any way helped to entertain us, to those who have served us, to those who gave us our lodgings, to Mr. Russ and Ted for the delicious dinner served us, to our chauffer, Mr. Frank Stroj, and his wife, Mary, and last but not least, to Mr. Michael Vrhovnik for his interest in the welfare of us, and all other visiting and local participants in the great undertaking, the SSPZ Juvenile Cultural Festival.

May the following festivals be bigger and better as the years go by, and may the SSPZ Federation progress to a greater and better organization in the future years, we sign off by, again, extending our most sincere thanks and gratitude to all who were in any way responsible for the wonderful outcome of the First Great Juvenile SSPZ Cultural Festival of 1938.

Sophie Brodnik
Christine Brodnik
Frank Velikan

WHITE VALLEY, PA.

WHITE VALLEY, Pa. — The Evening Stars lodge No. 218 of White Valley will hold their regular meeting June 12, 1938. At the White Valley Hall. At this meeting the auditing board will look over the books.

And as I was informed there will be a few visitors at this meeting from other lodges. So Evening Stars please attend this meeting as we also have very important subjects to be brought up.

Frances Primozic, Sec'y.

As I See It

BY PETE ELISH

Pete Elish

LOYALTY — THE SUPREME VIRTUE

Recently, I encountered a man who during his life time has employed many people, and has employess working for him. Speaking of employees in general, I inquired, that in his experience what quality would he desire the most for his employees to possess?

The terse answer was "loyalty".

"Loyalty," he continued, "and you can have the rest for all other virtues are based on this essential one. A loyal man is an honest man, a loyal man is a stable man, a loyal man is an industrious man, and from my view point that is all the requirements an employee has to have."

I know another man, a successful young stateman who has the wonderful ability of holding the loyalty of his people. Loyalty, of course, must be inspired or cultivated. The small industrialist mentioned above is noted for his kindness, and generous personality, and the successful politician has a wide reputation of fulfilling his pledges. These qualities in diversified fields has made people be loyal to two men.

Loyalty based on unbiased facts, nurtured not by selfish personal or monetary interest, and cultivated by reasons guiding light is the supreme human virtue, it enhances the one who is loyal and the cause that he is loyal for. Therefor it is a double benefactor.

Our SSPZ couldn't be in existence today if its founders were not loyal to the organization. That, today is as true as it was years ago. We, of course, have a great deal more reasons to be loyal to the SSPZ than its founders. We are 118 per cent solvent, the highest of any Slovene Society. The insurance plans are diversified and attractive. Our organization, and its official organ, is progressive and liberal. Social activities, athletics, and the Vrtec plan are more reasons for us to be loyal and boost the SSPZ.

Loyalty for the SSPZ is not misguided loyalty, but is based on concrete evidence of attainment.

Victorians Moon-Light Picnic

Large Gathering Expected At Initial Summer Event

CHICAGO, Ill. — Plan on attending the annual moon-light picnic of the Victorians, Saturday evening June 18th at Kegl's Grove in Willow Springs, Ill.

Everyone who has attended these affairs heretofore has had an enjoyable evening. The committe has put forth their best efforts into planning this year's picnic so as to assure all even a better time.

Our good friend Johnny Kochevar and his swing artists will furnish the rhythm, this sounds like the good ole days.

Be sure to tell your friends and do your utmost in selling tickets. If you need more call Bro. Edw. Potach, Cicero 2097J and same will be supplied. The committee urges the co-operation of each member. Let's make this the best success. With your help we can, the committee has done its part; the members I'm sure will do theirs.

There is very good transportation to Willow Spring via the Bluebird Bus system the schedule which is given below, these buses are all new, radio equipped and comfortable. You can get off in front of OH. Henry Park by informing the driver of the bus, then it is a matter of a few steps east to the entrance of Kegl's Grove. Be sure to attend; bost this picnic to your many friends.

BUS SCHEDULE

You can board bus at either place shown below; takes about 35 minutes.

From 22nd and Crawford, 3956 W. 22nd St. (Phone Rockwell 3738) — Bus leaves at 6:22 p.m.; 7:22 p.m.; 8:22 p.m.; 9:22 p.m.; 10:22 p.m.

From Cicero Av. and 22nd St. (Phone Cicero 19) — bus leaves at 6:26 p.m. 7:26 p.m. 8:26 p.m.; 9:26 p.m.; 10:26 p.m.

Committee.

CHALLENGER BITS

A Successful Dance

Challengers and their host of friends celebrated their Fourth Anniversary in a grand style. Besides a few painful headaches the day after, the dances was a huge success, financially and socially.

Spartans Represented

The Spartan lodge of Cleveland was well represented having more than fifteen attendents, and as one observer repeated, "It looks like this dance is held in Cleveland instead of Strabane!" The Progressors and the Pirates were well represented, and White Valley had a few stalwarts attending.

Progressors Win

In a thrilling nine inning game the Progressors defeated the invading Spartans before a large crowd at Presto Park by the score of 4 to 3. J. Pleterski and J. Jurca were the opposing pitchers.

Challengers Players

Members of the past Challengers ball team are urged to get the kinks out of the sore muscles so as to be prepared to form a team for the coming year.

Another Wreck!

Michael Vrhovnik, the English Speaking Lodges Director spent a week in Pennsy showing the various "movies" to the Vrtec units in this vicinity. The trip was marred by an accident involving a car driven by Mike and another car. As usual, the accident was minor with no injuries sustained. Some day the drivers in Pennsy will learn how to drive, Mike, meanwhile, be careful...

New Member

The Challenger lodge gained a new member last month — Miss Mary Drenik — being the new comer to the fold — a pleasant stay is desired by the members — and a pleasant member is assured in the person of Sis. Mary Drenik. That is a reminder that the best way to start the new year is by obtaining a new member.

Observer.